momenti lectiones ſuppeditarunt, quæ ita ſe habent. lin. 22. Turre ut *adde* Turre de Uſſone (*al.* Auxono) in Cagna, in Urſairolia (*al.* Urſariola) in Caſtelleto, in Perleto, in Ulmo, in Roccaverano (*al.* Rocca Veirana) in Danefe (*al.* denex, *ſive* denice) in Montebaudono, in Ponte, in Maſſingio, (*al.* Maſſan.) in Pezzolio, in Saleggio, in Gorrino, in Veſimo, & in Loeſio, & in omni eo quod habet ex hac parte montis Circini, & a monte Circino infra præter Loneſe (*al.* Loveſe), & Prunetum. *lin.* 60. Palius *Dur.* Pacius.

Col. 154. *lin.* 45. *poſt* ponte *adde* Maſſingio *uti ſupra*.

Col. 155. *lin.* 36. ut *l.* &. *lin.* 39. remanſerint *l.* remanſerit.

Col. 156. *lin.* 5. Dampvi *l.* Dampni. *error. typ.*

MCCIX. col. 157. *n.* 135. *Collata cum autographo capituli. Lin.* 50. præſente *legitur* præſtante. *lin.* 52. Lanfredo Jordano *l.* Lanfredo, Jordano. *lin.* 54. Tercio, ex *l.* Tercio ex.

Col. 158. *lin.* 1. corſi *l.* corvi. *lin.* 2. de quacumque maſa devenire *l.* ad quemcunque maſa devenirent. *lin.* 4. Batelli *l.* Barelli. *lin.* 6. filii *l.* Filippus. *lin.* 7. paſtarini *l.* Paſcaricci. *lin.* 15. Tercio, Matteus *l.* Tercio. Ego Matteus *in fine adde* &c. *Quoniam hic agitur de juribus Capituli Eccleſiæ Aq. in quibuſdam Tertii poſſeſſionibus, opportunum erit quoque alterum addere documentum ex Tabulario ejuſdem, quo jura Epiſcopi in hoc oppidum magis magiſque declarantur.*

MCCLVI. Die Lunæ XVIII. jan. in Tercio præſentibus teſtibus Rufino Balbo, VVilelmo Bucha, Rufino Andreæ, Arnaudo de Curiis, Uberto Porrata, Bono Johanne, Henricus Sichus de mandato Domini Henrici Epiſcopi Aquenſis juravit manifeſtare feudum rationes & jura, quæ olim Domini de Nivilia tenebant in Tercio & in territorio dicti loci ab Epiſcopo Aquenſi. Interrog. ſic manifeſtaverunt & dixerunt quod illi Domini ſcilicet Balzanus, & Arnaudus Farulphus tenebant de dicto feudo ad cipenicum de ultra Burmida peciam I. terræ quæ eſt pro ſemine ſtar. IV. cui coheret flumen Burmidæ &c. Item dixerunt quod omnes terræ, quas habent Gallinarii in pallareta de Cartixio, & terræ quas habent illi de Auſandi &c. *Quoniam vero ampliſſima eſt membrana & innumeras continet mira brevitate teſtium depoſitiones, quas omnes hic adferre & operoſum nimis, & inutilis labor evaderet, idcirco hic ſolum dabo regionum, ſive orarum nomina, quæ alicujus eſſe uſus poſſunt.*

Planum de Albara, in noxetis, in valle Potazani ubi dicitur ſaltus Vaſalli, in Boſcaſali, in valle Brignoni, in Carpaneta, in Podio, in Vivellis, ubi dicitur nux brute, in clauſis, ad Plocheram, in valle de Bruchedei, in Cariſio, juxta foſſatum ſtantariolum, in buzeriis, in granellis, in hora crucis, in hora fantis de muro, in pratis, ubi dicitur Careſom, ubi dicitur nux razii, in pratis de Rocha in Cartexio, in Pozovero, nemus in monte de Garino, in plano de Erro, in plano mo adini de Erro, in plano de dotibus in Gorreta de ſubper Levatam, prata ubi dicitur in Balegiis, in valle Viveld, in pintis, in plano de pratis, ubi dicitur Pirus de Razio.

Huic addi poteſt ſequens charta, quæ idem ſpectat.

In nomine Domini amen. Anno Nativitatis ejuſdem MCCCLIV. indict. VII. die IV. marcii. In Tercio S. apud Eccleſiam s. Mauricii dicti loci præſentibus Johanne Pignario, & Johannino Partelle de Inciſa, & Sturiono Bellexio de Aquis teſtibus voc. & rog. infraſcripte perſone de Tercio, & habentes poſſeſſiones ſuper poſſe Tercii conſtitute perſonaliter in preſentia R. in Chriſto P. D. D. Guidonis Dei gratia Aquenſis Epiſcopi, & Comitis Domini Generalis tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus dicti loci fuerunt confeſſe, & contente ad inſtanciam dicti D. Epiſcopi ad eternam rei memoriam ſe reddere, & reddidiſſe, & reddere debere annuatim ad feſtum Nativitatis Domini eidem D. Epiſcopo. *Numerantur deinde pluſquam* 160. *minuti cenſus in pecunia, cujus qualitas ſic indicatur ſolid.* I., *& den.* II., *& pod.* I. *aliquando vero ſolum obolos* III., *& pod.* I. *Nomina vero regionum agri de Tercio in hoc catalogo recenſitæ hæc ſunt.* Campus Cavalli; Cerbo, & Boſchus de Alborneta; Terra de Nucebochi, de Pixarota, de ultra levatam, de Rotolis, de Valle Brignoni, de Moleto, de Meazana, de Roreto, de Uvado, de Paradiſo, de la Fox.

Poſt recenſitas conditiones incolarum Tertii in membrana capituli hæc ſubjunguntur.

Cum D. Anſaudus dederit R. in XX. P. & D. D. Guidoni Dei gratia Aquenſi Epiſcopo, & Comiti omnia jura, que habebat in Tercio, & poſſe Tercii &c. prout de donatione patet publicum inſtrumentum ſcriptum manu Ugheti de Rolando Not. de Beſtagno ſub anno Domini MCCCLVII. indic. X. die XXVIII. aug., quod inſtrumentum eſt imbreviatum in fine libri magni inveſtiturarum. Ecce quod Arranchinus Arrancamilius Not. de Tercio dedit ipſi D. Epiſcopo ſcriptum fictuum infraſcriptorum, quos dictus D. Anſaudus ſolebat colligere in Tercio pro medietate, & Vincentius Traverſagnus pro quarta, & heredes Magiſtri Conradi Dagne pro alia quarta parte, cujus ſcripture tenor talis eſt: infraſcripti ſunt, qui conſueverunt reddere dominis de Cartexio, & heredibus quondam D. Alberti Sivoleti, Muſſus &c. *Cenſus ſunt in ſolidis, denariis &c.* grano, blava, ſpelta, ſiligine, capponibus, & gallinis. *Regionum Tertii nomina præter ſuperius memorata ſunt ſequentia*: Sclapacoza cohr. Burmia, ad caſellas, ad coſtam Alperti, in Taxarolis, ad Bozarias in viveglis: *deinde enumeratis cenſuariis ſubdit cujuſdam Franciſci presbyteri de Tercio propoſitionem, qui* conſiderans, quod ad colligendum reditus, quos antiquitus Domini de Cartexio, & Domini de Sivolatoribus ſolebant habere in Tercio uſque nunc, colliguntur, & ſolvuntur in pluribus particulis, & diviſionibus, quod eſt, & erit per ventura tempora magna fatigatio. *Idcirco ipſe propoſuit, ut quarundam rerum, atque animalium cenſus pecunia ſolverentur, ſic ex. gr. gallina computaretur valoris ſolid.* III. *jan., ut ita facilius diverſis, quibus debetur Dominis, cenſus ſolutio, ac partitio fieret.*